

ELLIE DEAN

En nieuw begin

ROMAN

Als de oorlog uitbreekt worden Sally en haar broertje gescheiden van hun moeder. Voor hen is dat juist het nieuwe begin waarop zij hoopten...

1

Oktober 1939

Overal in het East End werd gepraat over de op handen zijnde oorlog en hoewel Sally Turner geen idee had wat er dan precies zou gebeuren, had ze genoeg oudemannenpraat gehoord om te begrijpen dat ze waarschijnlijk de meest angstaanjagende ervaring tegemoet ging die ze ooit had gehad. Nadat de zorgelijke geruchten waren bevestigd in de verklaring van Chamberlain zag ze meteen van alles veranderen in de smalle straatjes en steegjes van Bow; veel kinderen werden al naar het platteland gestuurd. Nu was het haar beurt om samen met haar broertje te vertrekken en de gedachte dat ze ver van de taferelen, geluiden en geuren van de enige plek die ze kende zou moeten leven, was doodeng.

Ze had voorzichtig de verjaardagskaart boven op hun kleren gelegd, de gehavende koffer dichtgedaan en hem vastgemaakt met een van de oude riemen van haar vader. Het was de enige kaart die ze ooit had gekregen en omdat hij van haar vader kwam, was hij heel bijzonder en kon ze hem niet achterlaten. Harold Turner was al op zee geweest toen de oorlog werd uitgeroepen en ze had geen idee waar hij zich precies bevond, maar hij had eraan gedacht dat ze een maand geleden zestien was geworden en daardoor hield ze nog meer van hem. Haar moeder, Florrie, was het zoals gewoonlijk vergeten.

‘Waar is mam?’ Ernie zat op het uiteinde van de doorgezakte bank, die kon worden uitgeschoven tot een bed. Daar sliepen hij en Sally, tenzij Florrie bezoek had. Dan gingen ze naar beneden, naar Maisie Kemp. ‘Ik wil mama.’

Florrie was die nacht niet thuisgekomen en Sally wilde eigenlijk helemaal niet weten waar ze had uitgehangen, maar ze had zo haar vermoedens. In de pubs, clubs en straten van het East End krioelde het van de soldaten op zoek naar een beetje plezier en Florrie hield wel van wat lol. ‘Ze is zeker vroeg naar haar werk gegaan,’ zei ze rustig.

‘Mam gaat nooit vroeg naar haar werk,’ stribbelde hij tegen.

Sally had geen zin om verder in te gaan op de vraag waar haar moeder was. Ernie was pas zes. ‘Het is oorlog,’ zei ze in plaats daarvan. ‘Iedereen moet zijn steentje bijdragen, ook mam.’

Ernies helderbruine ogen keken haar recht aan. ‘Moedertje Kemp zegt dat mam heel wat steentjes bijdraagt en dat pa er niets van zou moeten hebben. Wat bedoelde ze daarmee, Sal?’

Maisie Kemp moest leren haar bek te houden waar Ernie bij was, dacht Sally. ‘Ik weet het niet, knul. Nou, zit stil, dan kan ik je klaarmaken, anders komen we nooit op tijd.’ Ze streek haar blonde krullen achter haar oren en pakte de speciale laars, die ze voorzichtig over Ernies misvormde voet liet glijden. Toen de veters waren gestrikt begon ze de leren riempjes om zijn dunne, vergroeide beentje vast te maken.

De polio had net voor Ernies tweede verjaardag toegeslagen en hem een mank been en verzwakte spieren bezorgd, maar ondanks deze beperking was Ernie precies als elke andere zesjarige: een ondeugd met veel te veel vragen.

‘Moeten we echt weg, Sal?’

Ze verzekerde zich ervan dat de beugels niet te strak zaten en klopte op de benige knie die onder de zoom van zijn korte broek uit kwam. ‘De premier zegt dat we Londen uit moeten omdat het hier niet veilig is. Al je vriendjes gaan weg. Je wilt toch niet als enige achterblijven?’

Ernie haalde zijn schouders op en trok een lelijk gezicht. ‘Waarom kan mam niet met me mee?’

‘Dat gaat nou eenmaal niet. Nou, waar heb je je schoolpet gelaten?’

Hij trok hem uit zijn zak, zette hem op zijn hoofd en trok zijn blazer aan. ‘Moet ik ook naar school? Billy Warner zegt dat er geen school is

op het platteland, alleen koeien en schapen en een heleboel stront.’ Hij giechelde.

Sally giechelde ook en knuffelde haar broertje even. ‘We zullen moeten afwachten, hè?’ Ze maakte een ontbijt voor hem met het laatste beetje brood en braadvet. ‘Eet dat maar op terwijl ik opruim. Daarna moeten we gaan.’

Het kostte niet veel tijd om het beddengoed van de bank te halen, de afwas te doen en de laatste spulletjes te verzamelen. Hun huis bestond uit twee kamers op de bovenverdieping van een rijtjeshuis van beroete rode baksteen in de schaduw van de gasfabriek en Solomons kledingfabriek, waar ze de laatste twee jaar samen met haar moeder had gewerkt.

Florrie had de enige slaapkamer. In de zitkamer, waar Sally en Ernie sliepen, was ook een keukentje met een aanrecht, een gasfornuis en kastjes. Er was geen badkamer, het water moest worden gehaald bij de pomp aan het eind van de straat en de buitenplee werd gedeeld met vier andere gezinnen. Eens per week gingen ze in bad in een metalen tobbe op het stuk linoleum voor het gasfornuis.

Sally woonde hier al haar hele leven en toen ze Ernie in zijn regenjas hielp, ging er een huivering van bezorgdheid door haar heen. De reis die ze gingen maken zou hen ver van Londen brengen, en hoewel ze het huishouden had gedaan en Ernie sinds zijn ziekte had verzorgd, was ze bang voor die verantwoordelijkheid, zo ver van de hechte gemeenschap, waarin altijd iemand kon helpen. Ze was nooit het East End uit geweest en had alleen maar plaatjes gezien van het platteland, dat er veel te leeg en te afgezonderd uitzag om er comfortabel te kunnen wonen of veilig te kunnen zijn.

Ze zette die twijfels kordaat van zich af, legde een doek over de kostbare naaimachine en gaf hem een laatste, liefkozend klopje. De naaimachine was van haar grootmoeder geweest en door alles wat ze Sally had geleerd, had ze elke week iets extra’s kunnen verdienen. Maar hij maakte deel uit van een zware, smeedijzeren tafel, waarin het pedaal was opgenomen. Ze kon hem niet meenemen. Ze hoopte maar

dat de machine intact zou blijven – en dat Florrie het niet in haar hoofd zou halen hem te verkopen.

Met een zucht duwde ze de versleten vilthoed over haar blonde krullen, trok haar dunne overjas aan en bond de riem strak om haar tengere middel. Daarna pakte ze haar handtas, de gasmaskers en de koffer en gaf Ernie zijn wandelstok.

‘Die ga ik niet gebruiken,’ zei Ernie boos.

‘Zo kun je beter je evenwicht bewaren,’ zei ze, moe van zijn eeuwige protesten. ‘Kom op, joh. We moeten gaan.’

Hij rukte de gehate stok uit haar hand en stak hem onder zijn arm. ‘Moet dit ding echt, Sal?’ Hij plukte aan het kartonnen etiket dat aan een knoopsgat van zijn regenjas hing. ‘Ik ben net een pakketje.’

‘Ja, dat moet. Voor als je verdwaalt.’

‘Maar ik ga toch niet verdwalen?’ hield hij vol. ‘Jij bent bij me,’ zei hij met de verblindende logica van jonge kinderen.

Ze glimlachte naar hem. ‘Laat nou maar zitten, Ernie. Brave jongen.’ Ze deed de deur achter zich op slot, legde de sleutel onder de mat en hielp hem de smalle, steile trap naar de donkere hal af.

‘Dus jullie gaan weg.’ Maisie Kemp had net de stoep geschrobd en haar grote gezicht was rood onder de bloemensjaal die ze over haar krulspelden had geknoopt. Kreunend kwam ze overeind en veegde haar handen af aan haar schort voordat ze de altijd aanwezige peuk uit haar mond haalde. ‘Geef maar eens een zoen, Ernie, en beloof je tante Maisie dat je je netjes zult gedragen.’

Ernie kronkelde toen de dikke lippen een smakzoen op zijn wang gaven en hij werd gesmoord tussen de grote borsten.

‘Geen teken van Florrie?’ De blauwe ogen stonden veelbetekenend boven het hoofd van de jongen en Maisies gezicht was bijna zelfgenoegzaam.

‘Ma komt naar het station.’ Sally was niet bereid toe te geven dat ze er hoogstwaarschijnlijk niet eens aan had gedacht dat ze vandaag vertrokken. ‘Ajuus, Maisie, veel geluk. We zien je na de oorlog wel weer.’

Ze pakte met haar ene hand de koffer en nam met de andere Ernie

bij de arm. Maisie kon je de oren van het hoofd kletsen en als ze niet snel weggingen, zouden ze nog later arriveren.

Hun langzame tocht over de gebarsten en met onkruid overwoekerde stoep werd nog meer vertraagd doordat de vrouwen hun huis uit kwamen om gedag te zeggen en alle overgebleven kinderen om Ernie heen kwamen staan. Ze gingen niet allemaal weg uit Londen, maar Sally en haar moeder hadden moeten toegeven dat Ernies gebrekkige been hem kwetsbaarder maakte dan de meeste anderen als de bombardementen eenmaal begonnen. Het was ook de reden waarom er iemand met hem mee moest, en omdat Florrie ronduit had geweigerd Londen te verlaten, had Sally niet anders gekund dan haar baan in de fabriek op te zeggen en met hem mee te gaan.

Ernie liet haar hand los en gaf zijn wandelstok aan haar toen ze zijn school naderden. Hij haastte zich naar de zwerm kwebbelende kinderen, waarbij de beugels en de dikke, speciale laars zijn onhandige loopje nog stijver maakten.

Sally hield hem in het oog toen ze bij de betraande vrouwen voor de bushalte ging staan. Als hij te opgewonden raakte, verkrampten zijn spieren en dat zou hem net voor deze lange reis geen goed doen. Die gedachte bracht een scherp paniekmoment met zich mee. Had ze zijn pillen wel meegenomen? Ze stak haar hand in haar jaszak en slaakte een zucht van verlichting. De twee flesjes lagen veilig tegen elkaar.

‘Ik wou dat ik met je meeding,’ snikte Ruby, haar beste vriendin. ‘Maar met de baby om voor te zorgen en mijn baan in de fabriek...’

Sally wreef meelevend over haar arm. ‘Maak je geen zorgen, Rube. Ik hou zolang ik kan een oogje op de jongens. En we zijn allemaal snel genoeg weer terug. Je zult het zien.’

Ruby snoot haar neus en keek naar de achtjarige tweeling, die over de speelplaats rende. ‘Ik zal die schooiertjes missen, dat is een feit,’ mompelde ze, en ze klemde de baby tegen haar smalle borst. ‘Het huis voelt niet hetzelfde zonder hen, vooral nu m’n vent naar de oorlog is.’

Sally wist maar al te goed hoe moeilijk het was zonder man in huis, maar ze kon zich slechts voorstellen hoe zwaar het haar vriendin

moest vallen om haar kinderen te moeten wegsturen. Een antwoord werd haar bespaard door de aankomst van drie bussen. Ze kwamen tot stilstand en een grote, goed gevoede vrouw in een tweedjasje en veterschoenen klom uit de voorste bus. Ze overzag het tafereel met één blik en klapte in haar handen, en toen schalde haar geaffecteerde stem over hen heen.

‘Moeders, zeg jullie kinderen gedag, controleer of ze hun gasmaskers en identificatieschijfjes hebben en of de bruine etiketten stevig aan hun kleren zijn bevestigd.’ Haar strenge blik ging over de betraande, verslagen gezichten. ‘Ik hoop dat jullie alles op de lijst hebben ingepakt. We kunnen niet verwachten dat de gastgezinnen nog meer verschaffen dan ze al doen.’

Sally dacht aan de onmogelijk lange lijst die ze had gekregen en wist dat ze niet de enige was die nog niet de helft had kunnen aanschaffen van de spullen die de overheid nodig achtte. Wie kon zich een extra paar schoenen en twee setjes ondergoed veroorloven als het al moeilijk genoeg was om eten op tafel te krijgen?

Ze ging een paar passen achteruit toen de andere vrouwen hun kinderen oppakten, kusten en tot het allerlaatste moment stevig vasthieldden. Niemand van hen wist wanneer ze elkaar weer zouden zien en toen dat besef ook bij de kinderen doordrong, werden de oudere stiller, hun angst en verdriet bijna tastbaar, en de kleintjes begonnen te huilen.

Sally vocht zelf tegen de tranen toen ze Ruby omhelsde, de baby een zoen gaf en de tweeling bevel gaf Ernies handen vast te houden. Ze was zich bewust van de jaloerse blikken van de anderen en probeerde zich niet schuldig te voelen. Ze had tenslotte geen keus gehad.

‘Kinderen,’ riep de vrouw, ‘kom hier in een rij staan, zodat ik jullie etiketten kan controleren.’ Ze wierp een blik op Ernies beugels. ‘Jij moet Ernest Turner zijn,’ mompelde ze, en ze nam een lijst door die op haar klembord zat. Haar blik ging naar Sally en ze trok een dikke, minachtende wenkbrauw op. ‘Ben jij zijn moeder?’

Het gevoel dat de vrouw haar gaf stond Sally niet aan en ze keek haar recht in de ogen. ‘Ik ben zijn zus,’ zei ze vastberaden, ‘en we rei-

zen samen. Ik pas ook op deze twee,' voegde ze eraan toe, en ze wees naar de tweelingbroers, die elkaar grinnikend stonden te duwen.

'Dat is hoogst ongebruikelijk.' Ze snoof afkeurend, vroeg naar hun namen en zette stevige vinkjes op haar lijst. 'Ga naar de achterkant van de eerste bus en schiet een beetje op. We willen niet te laat vertrekken.'

Sally voelde zich alsof ze weer vijf was en een uitbrander kreeg van de hoofdonderwijzeres. Haar gezicht brandde van verlegenheid terwijl ze Ernie en de tweeling in de bus hielp en zich door het smalle gangpad worstelde met de koffer, de wandelstok, de handtas en de dozen met de gasmaskers. Ze zette de jongens bij het raam en keek naar het droevige afscheid op de stoep. De bus liep al vol. De jongere kinderen huilden zacht en klampten een verscheidenheid van bruine papieren pakjes, kartonnen dozen en gasmaskers vast. De oudere kinderen waren bedachtzamer en keken met verlangende ogen door de raampjes naar hun moeders nu de waarheid tot hen doordrong.

Florrie was in geen velden of wegen te bekennen en opeens voelde Sally zich heel jong en kwetsbaar. Als Ernie er niet was geweest, was ze uitgestapt en naar de fabriek gegaan, waar ze tenminste de routine kende en alles haar vertrouwd was. Maar Ernie had haar nodig, dus ze bleef onwillig op haar plek zitten.

Eindelijk klom de dikke vrouw met het klembord aan boord en gaf de chauffeur bevel tot vertrek. Toen de bussen langzaam wegreden van de school liepen de vrouwen mee. Ze raakten de ramen aan, waar de kinderen hun betraande gezicht tegenaan duwden, en riepen nog wat laatste instructies en liefkozende woordjes.

Het was bijna een opluchting voor Sally toen de bussen vaart maakten en de moeders achterbleven. Het schuldgevoel werd met de seconde groter en ze kon die vrouwen niet meer in de ogen kijken. Maar het geluid van de huilende kinderen benadrukte het onherroepelijke van het afscheid en ze kreeg steeds meer zin om met ze mee te huilen.

Terwijl de bus zich door de straten wrong, hield Sally Ernie en de tweeling bezig door hen op de voorbereidingen voor de oorlog te wij-

zen. Voor de regeringsgebouwen en openbare schuilkelders waren zandzakken opgestapeld, ramen waren afgeplakt met witte tape en langs de rivier waren allemaal opstelplaatsen voor tanks aangelegd. Borden boven de winkeldeuren verklaarden steun aan Chamberlain en riepen de klanten op ook iets te doen voor de goede zaak, terwijl voor de rekruteringsstations lange rijen mannen geduldig op hun beurt stonden te wachten. De parken van Londen waren opgegraven voor extra schuilkelders en elk beschikbaar stukje grond was beplant met groenten. Ze glimlachte toen ze mannen de straatnaamborden zag overschilderen. Dat zou de vijand zeker verwarren, want Londen was een doolhof van straten en stegen.

De ingang van Victoria Station werd omringd door hoge stapels zandzakken, die werden bewaakt door bewapende soldaten. Toen de bussen tot stilstand kwamen nam de dikke vrouw weer de leiding. ‘Jullie moeten twee aan twee in een lange rij gaan staan en achter mij aan lopen,’ riep ze. ‘Je houdt de hand vast van de persoon naast je, en zorg ervoor dat je alles meeneemt.’ Ze stapte uit en werd begroet door nog drie vrouwen, die er precies zo uitzagen als zij.

Sally en Ernie waren de laatsten die uitstapten en ze pakte zijn hand stevig vast toen de lange, slingerende rij het grote, donkere station in liep. De tweeling was vlak in de buurt; ze kon hun harde stemmetjes horen boven het bijna oorverdovende gekwebbel van honderden kinderen uit een hele vloot bussen.

Er was niet veel tijd om om zich heen te kijken, maar Sally kreeg een indruk van een groot koepeldak, eindeloze perrons en reusachtige stoomlocomotieven. Het lawaai en de drukte van haastige mannen in uniform, huilende vrouwen, jankende baby’s en opgewonden kinderen weergalmde onder wolken rook en stoom en er hing een sterke, doordringende geur van brandende kolen. Ze hadden geen van beiden ooit in een trein gezeten en zij en Ernie keken vol ontzag om zich heen. Sally beseftte dat ze ondanks alles allebei verwachtingsvol uitkeken naar het komende avontuur. Misschien werd het toch niet zo verschrikkelijk.

Hun etiketten werden weer gecontroleerd en toen werden ze mee-

genomen over het perron, langs de grote ijzeren wielen, naar de plek waar kruiers hen hielpen aan boord te klimmen. Sally schoof de deur van een lege coupé open, legde de gasmaskers en de koffer in het bagagerek en hielp de kinderen op hun plek.

Toen Ernie eenmaal lekker bij het raam zat, trok ze aan het leren koord, leunde naar buiten en zocht het drukke perron af naar hun moeder. Slechts een glimp van dat geblondeerde haar, meer had ze niet nodig – slechts één vluchtige blik op die vertrouwde, kleurig geklede, energieke gestalte die zich een weg zocht tussen de tassen en koffers op het perron, meer vroeg ze niet.

‘Ze komt niet, hè?’

Ernies bedrukte gezichtje liet zien hoe teleurgesteld hij was en dat bezorgde Sally een steek in haar hart. Ze ging zitten en pakte zijn hand. ‘Nee, jochie,’ zei ze zachtjes in het rumoer van de honderden kinderstemmetjes en het geschreeuw van de kruiers. ‘Ze heeft het waarschijnlijk te druk in de fabriek en is de tijd vergeten.’

Ernie keek haar plechtig aan, met tranen in zijn ogen. ‘Ik wou dat jij m’n moeder was,’ zei hij snotterend en hij drukte zijn gezicht tegen haar aan.

Ze sloeg een arm om hem heen en vervloekte Florrie inwendig om haar onverschilligheid. Als haar vader hier was geweest, zou alles anders zijn. En terwijl ze Ernie zat te troosten, voelde ze de tranen opwellen. Ze knipperde ze haastig weg. Ze miste haar vader verschrikkelijk en was net zo verloren en bang als haar broertje, maar het had geen zin om dat aan Ernie te laten merken.

De trein schokte heftig, er klonk een scherpe gil en stoom en rook wolkten over het perron. Het geratel van de enorme ijzeren wielen kreeg langzaam vaart. Ze verlieten het donkere station en rolden denderend langs de rijen roodstenen huizen, de daken, de spitsen, de bruggen en de fabrieken van Londen.

Sally voelde de angst fladderen in haar buik. Want naarmate de wielen snelheid meerderden en een vast ritme aannamen, voerden ze haar weg van haar huis en alles wat ze ooit had gekend.

Peggy Reilly was blij dat Bob en Charlie naar school waren en dat haar man Jim naar de Odeon was, waar hij werkte als filmoperateur. Haar schoonvader, Ron, maakte al genoeg drukte en zijn hond hielp ook al niet door steeds in de weg te lopen en overal zijn poot te willen optillen.

Een uur eerder waren twee mannen van de gemeente bij Beach View Boarding House gearriveerd met een Anderson-hut, een groot, lelijk, gebogen stuk golfplaat voor over het anderhalve meter diepe gat dat ze achter in de lange achtertuin hadden gegraven.

‘We mogen dan zeven pond voor dat ding hebben moeten betalen,’ mopperde Ron, ‘maar mij krijg je er niet in. Met al dat vocht gaan m’n granaatscherven aan de wandel en daar heb ik toch al zoveel last van.’

Rons granaatscherven waren een vast gespreksonderwerp, samen met zijn oorlogsverhalen. Iemand die hem niet kende, zou hebben gedacht dat Ronan Reilly de Eerste Wereldoorlog eigenhandig had gewonnen. ‘Je zult blij zijn met enige beschutting als de bommen vallen,’ antwoordde Peggy met een glimlach vol liefde voor de oude mopperkont. Hij blafte meer dan hij beet en ze was gewend aan zijn geklaag.

Ron trok een gezicht, greep de ruwharige Bedlington-kruising bij zijn nekvel en gaf hem bevel te gaan zitten. ‘Ze hebben me in de laatste oorlog niet te pakken gekregen en als het ze in deze wel lukt, wordt het in mijn eigen bed, dat zeg ik je. Ik ga niet slapen in dat ding.’

Hij bond een stuk touw aan de halsband van de hond, klopte op de zakken van zijn wijde stropersjas en stak zijn pijp in zijn mond zonder hem aan te steken. ‘Harvey en ik gaan op zoek naar wat rust en stilte,’ verkondigde hij. ‘We zijn terug voor het avondeten.’

Peggy haalde diep adem en liet de lucht met een zucht ontsnappen. Ron was weduwnaar en met zijn tweeënzestig jaar volgde hij zijn eigen wetten, volgens zijn sterke meningen en vaste routines. Niet dat het onmogelijk was om met hem te leven, maar wel moeilijk. En toch had hij een heleboel goede dingen, want hij was een meester in het vertellen van verhalen, hij wist veel van het platteland en hij was een

ervaren jager en verzamelaar, die niets liever deed dan met zijn kleinzoons door de naburige heuvels dwalen, die hij op zijn duimpje kende. Ze wilde alleen dat hij geen fretten hield in de bijkeuken en dat hij Harvey niet op zijn bed liet slapen. Dat was vreselijk onhygiënisch.

‘We zijn klaar, mevrouw. Bedankt voor de thee.’ De voorman onderbrak haar gedachtegang en gaf de mokken terug. De mannen tikten tegen hun pet en haastten zich weg door het hek. Ze moesten voor het donker nog acht schuilhutten opzetten. Peggy bekeek de Anderson-hut met diepe argwaan en besepte dat ze het met Ron eens was. Het leek geen erg knusse plek om de nacht door te brengen en ze hoopte eigenlijk dat ze dat ook nooit zouden hoeven doen. Ze deed aarzelend een paar passen naar de hut en keek naar de ruwe houten deur die ze aan de voorkant hadden gemaakt en de graszoden die ze over het dak hadden gelegd. Het ding zag eruit alsof het uit de grond was gegroeid, als een enorme en nogal dreigende molshoop.

Ze liep er wat dichterbij naartoe en daalde voorzichtig over de modderige treden af naar de deur. Daaronder lag een donkere plas water en de achterwand en het dak van golfplaat waren al koud en vochtig toen ze ze aanraakte. Terwijl ze zich probeerde voor te stellen hoe het zou zijn om tijdens een luchtaanval uren in deze hut te zitten viel de deur achter haar dicht, zodat ze opeens in een aardse, verstikkende duisternis stond. Het was alsof ze levend was begraven.

In groeiende paniek strompelde ze naar buiten en zoog de schone, zilte zeelucht naar binnen. Als ze iemand moest overhalen in die schuilhut te gaan zitten, moest ze hem door Jim bewoonbaarder laten maken. Maar het was haar in de drieëntwintig jaar van haar huwelijk nog niet gelukt om Jim iets in het huis te laten doen. Jim had het altijd veel te druk met zijn vreemde zaakjes en ze vermoedde dat hij zich verheugde op de nog schimmiger ondernemingen die hij in de oorlog kon opzetten.

Peggy zette haar vermoedens kordaat van zich af. Ze had geweten dat hij een deugniet was toen ze met hem trouwde en ze had allang geleerd haar ogen te sluiten voor zijn snode plannetjes. Zolang haar

familie en haar huwelijk er niet onder leden was ze bereid te accepteren dat hij nooit zou veranderen, want ze hield evengoed van haar knappe vent met zijn donkere ogen, wiens glimlach haar het gevoel kon geven dat ze weer vijftien was.

Ze bedwong haar afdwalende gedachten en knoopte in haar oren dat er beton moest komen op de trap en de vloer, dat er een bank tegen de muur moest worden gemaakt, zodat ze ergens konden zitten, en dat er een haak in het plafond moest worden gedraaid om een lamp aan op te hangen. Ze kon de oude oliekachel in de hut zetten om het vocht en de kou te verdrijven en wat dekens en kussens klaarleggen, die ze zo nodig mee naar binnen konden nemen. Het zou wel verschrikkelijk krap zijn met zoveel mensen in huis, want behalve haar eigen gezin van zeven had ze nog twee huurders en later vandaag zou er een evacu e arriveren.

Bij die gedachte keek ze op haar horloge. De dag was al half voorbij en ze had nog veel te doen voor ze naar het station moest. Ze liep over het pad door Rons moestuin, langs de buitenplee, het betonnen kolenhok en de vervallen schuur naar de openslaande deuren die toegang gaven tot de drie kamers in het souterrain, die Ron deelde met de twaalfjarige Bob en de achtjarige Charlie.

Bij het passeren wierp ze een blik in de twee slaapkamers en zag dat ze net zo wanordelijk waren als altijd en dat de fretten niet in de kooi in de bijkeuken zaten. Ron moest ze in de zak van zijn stropersjas hebben gedaan.

Snel maakte ze de bedden op, ruimde een beetje op, schrobde de stenen wasbak in de bijkeuken schoon en ging de betonnen trap op naar de keuken op de begane grond.

Beach View Boarding House was al drie generaties in haar familie. Toen Peggy's ouders zich hadden teruggetrokken in een bungalow in Margate waren Jim en zij naar Cliffhaven verhuisd om het pension over te nemen. Peggy had er met succes een bed-and-breakfast van gemaakt, tot het nieuws uit Europa kwam. Door de oorlogsverklaring kwamen er geen vakantievierders meer naar de kust.

Ze hadden niet veel geld nu slechts twee van de vijf gastenkamers waren bezet. De Poolse piloot wiens naam ze niet kon uitspreken zat in een ervan en die lieve mevrouw Finch in de andere. De evacu e uit Londen zou de kleinste van de drie zolderkamers krijgen, naast de kamer van haar twee dochters.

Beach View was een hoog, victoriaans rijtjeshuis op een heuvel, drie straten achter de boulevard. Het werd omringd door gelijke rijtjeshuizen en de zee kon je alleen zien vanuit het bovenste raam aan de rechterkant. De grote kamers op de vier verdiepingen waren opgedeeld: op de bovenste twee verdiepingen bevonden zich vijf gastenkamers en een badkamer, en op de begane grond waren haar eigen slaapkamer, de keuken en een eetkamer voor de gasten. In de vierkante hal kwam de voordeur met het glaspaneel uit op een stenen trap die het raam van het souterrain overschaduwde en omlaag liep naar de stoep.

Peggy ging aan de slag in de keuken en was zich bewust van het verstrijken van de tijd terwijl ze wortels schrapte, uien pelde en aardappels schilde voor de stoofpot die ze die avond zouden eten. Voedingsmiddelen waren nog niet op rantsoen, maar ze had zich al ingeschreven bij de plaatselijke slager en kruidenier, en de rantsoenkaarten stonden op de schoorsteenmantel boven de open haard, waarin het Kitchener-fornuis de keuken verwarmde.

Het was haar favoriete vertrek en dat was maar goed ook, want ze bracht hier veel tijd door. Het raam gaf uitzicht op de tuin en de achtergevels van de huizen daarachter. Het linoleum was versleten, maar kleurig en paste bij het zeil dat ze over de tafel legde, waaraan net acht mensen konden zitten. Aan de muur hing een portret van de koning en de koningin, de planken stonden vol serviesgoed en aan haken boven het fornuis hingen potten en pannen. De radio pronkte op de ladekast, waarin ze haar beste linnen tafelkleden bewaarde, en de volle ketel stond aan de zijkant van het fornuis, klaar om water te koken. Er was altijd tijd voor een kop thee.

‘Ik heb honger,’ jammerde Ernie, en hij keek jaloers naar de kinderen met boterhammen, die hun verdrietige moeders die ochtend voor hen hadden klaargemaakt.

Sally had ook honger, maar na Ernies ontbijt van brood met braadvet was er niets meer in de voorraadkast geweest om mee te nemen en er was ook geen tijd of geld geweest om onderweg iets te kopen. ‘Sorry, schat. Je zult moeten wachten tot we er zijn.’

‘Maar ik heb nu honger,’ mopperde hij.

‘Ik weet het.’ Ze zuchtte, want ze werd alweer overspoeld door schuldgevoelens. Hij was zo klein en mager en voor alles van haar afhankelijk. Ze had haar plicht verzaakt. Toen dacht ze aan de toffee in haar jaszak. Die had ze de dag daarvoor op het werk gekregen. Een van de meisjes had een grote zak meegebracht en ze had haar exemplaar in haar zak gedaan om er ’s avonds van te genieten. Ze zocht hem en veegde het stof eraf. ‘Langzaam sabbelen,’ raadde ze aan terwijl ze het papiertje eraf haalde. ‘Je doet er langer mee als je niet kauwt.’

Tevredengesteld ging Ernie met gesloten ogen van het snoepje zitten genieten.

Sally vouwde haar handen op haar schoot en keek naar buiten. Ze dacht dat ze al minstens een uur onderweg waren; Londen lag nu ver achter hen en had plaatsgemaakt voor eindeloze velden, smalle weggetjes, huisjes met rieten daken, grote boerderijen en weidse open luchten.

Ze keek neer op de snelstromende rivier toen ze over een brug raptelden en tuurde vol ontzag naar de golvende heuvels die boven de dorpjes uit leken te torenen. Ze had nog nooit zo’n leegte gezien en vroeg zich af hoe de mensen zich redden zonder winkels en burens. Wat deden ze de hele dag? Hoe verdienden ze de kost?

Toen ze de deur van hun coupé hoorde openschuiven draaide ze zich om. Het was de bazige vrouw weer.

‘We komen over tien minuten aan,’ zei ze. ‘Laat niets achter, ook geen afval.’ Ze wierp een veelbetekenende blik op de papiertjes op de

grond, waarin de boterhammen hadden gezeten. Haar scherpe blik werd op Sally gericht. 'Ik hou jou verantwoordelijk voor de kinderen hier. Zorg ervoor dat ze klaar zijn om uit te stappen als de trein eenmaal stilstaat.' Ze schoof de deur met een scherpe klik dicht en ging door het zwaaiende gangetje verder naar de volgende coupé.

'Ik vind haar niet aardig,' mompelde Ernie met de toffee in zijn mond. 'Ik hoop maar dat ze niet bij ons blijft.'

'Ik denk dat ze teruggaat naar Londen.' Sally haalde de dozen en pakjes uit het bagagerek. Nadat ze had gecontroleerd of elk kind zijn eigen spullen bij zich had en ze alle papiertjes had verzameld in een lege papieren zak deed ze haar jas aan en hoed op en stopte de zak in haar jaszak. Ze wilde niet dat die dikke vrouw iets aan te merken had – dat zou verschil kunnen maken voor waar ze werden ondergebracht.

Ze trok Ernie zijn blazer en regenjas aan, zette hem zijn schoolpet op en hield zijn weerspannige kin stevig vast terwijl ze snel zijn gezicht schoonmaakte met haar zakdoek en een kam door zijn verwarde haar haalde. Toen ze ervan overtuigd was dat hij er redelijk presentabel uitzag, keek ze in de spiegel boven de bank tegenover haar en moest toegeven dat ze moe oogde. De vilten hoed en niet bepaald winddichte jas zagen er even afgeleefd uit in het licht dat door het raam naar binnen stroomde, maar daar kon ze niets aan doen. Ze ging weer zitten en klemde de handtas vast op haar knieën, terwijl ze zich afvroeg waar ze naartoe gingen en hoe de mensen daar zouden zijn.

De trein reed puffend en nog maar stapvoets langs een perron. De opgewonden kinderen kwamen bij Sally voor het raam staan. Ze keek of ze kon zien waar ze waren aangekomen. Alle borden waren weggehaald, maar toen de trein hen steeds dieper een groot en donker station binnenvoerde, besepte Sally dat het in elk geval een redelijk grote stad moest zijn.

Toen de trein stilstond en een grote rookwolk uitblies, pakte ze Ernies hand stevig vast en stuurde de andere kinderen voor haar uit het volle gangetje in dat langs de coupés liep. Het lawaai was oorver-

dovend, want iedereen praatte tegelijkertijd en de drie vrouwen die de leiding hadden brulden bevelen.

Sally vond de tweeling in de drukte en hield ze dicht bij zich toen ze achter de vrouwen aan over het perron naar een met lint afgezet stuk van de stationshal liepen. Onder een groot welkomstbord stond een lange schragentafel, bemand door een leger van glimlachende vrouwen in het uniform van de WRVS.

Het water liep Sally in de mond en de kinderen zetten grote ogen op bij de aanblik van zoveel eten tegelijk. Er waren cakes, boterhammen en broodjes, melk en aangengelgd vruchtensap, en aan het eind van de tafel stond een grote kan die hete, zoete kopjes thee beloofde. Haar maag gromde luid en ze hoopte dat niemand het had gehoord. 'Zie je wel,' zei ze tegen Ernie, 'ik zei toch dat we wel gauw iets te eten zouden krijgen.'

Ze vond een stoel voor hem in de rijen die waren klaargezet, liet hem achter met de koffer en de gasmaskers en ging zelf in de rij staan. De oudere kinderen hielpen de kleintjes terwijl de vrouwen achter de tafel dikke plakken cake en geglazuurde broodjes serveerden en iedereen met hun opgewekte glimlach deden vergeten hoe moe en bang ze allemaal waren.

Toen Sally Ernies bord had volgeladen en dat met een mok thee naar hem toe had gebracht, ging ze iets halen voor zichzelf. De hete thee was de lekkerste die ze ooit had geproefd – hij gleed vol melk en suiker naar beneden en kikkerde haar enorm op – en niemand vond het erg toen ze om een tweede beker vroeg.

De cake, het worstenbroodje en de twee boterhammen waren heerlijk en ze had nog meer kunnen eten, maar ze wilde niet gulzig overkomen. Er moesten een heleboel kinderen worden gevoed. Ernie had geen last van dergelijke remmingen. Hij at zijn bord leeg en ging terug voor een tweede portie. 'Als het eten zo is, vind ik het prima op het platteland,' zei hij met zijn mond vol chocoladecake.

'Straks word je nog misselijk,' waarschuwde ze, en ze veegde haastig chocola van zijn blazer. 'En kijk uit wat je doet, Ernie. Je moet die cake opeten, niet aan je kleding smeren.'

Uiteindelijk had hij genoeg gegeten en Sally maakte het overgebleven worstbroodje soldaat voordat ze de borden terugbracht naar de aardige WRVS-dames. Toen ze weer naast hem ging zitten, zag ze een grote groep mensen aan de andere kant van het afzetlint staan. Ze vermoedde dat dat de mensen waren die vrijwillig een evacu e in huis wilden nemen en ze bestudeerde ze zorgvuldig terwijl de kinderen een voor een werden meegenomen.

Ze zag dat de tweeling bij elkaar werd gehouden en dat sommige mensen drie of vier kinderen meenamen en anderen slechts  en. Er waren heel goed geklede mensen bij, met dikke winterjassen en gepoetste schoenen, en ze hoopte dat een van hen haar en Ernie zou willen hebben.

De tweeling ging vrolijk mee met een vrouw met een vriendelijk gezicht en zwaaide maar heel even gedag. Met hen kwam het wel goed.

Naarmate het aantal kinderen afnam begon Sally te beseffen dat zij en Ernie nauwlettend bekeken werden voordat ze werden overgeslagen. Ok e, dacht ze, dus zo gaat dat hier. Nou, als ze ons niet willen hebben, kunnen we altijd weer naar huis gaan. Blij toe. Ze hield Ernies hand vast en probeerde zich er niets van aan te trekken dat zij en haar broertje werden gekeurd – en afgekeurd – als vlees bij de slager.

‘Juffrouw Turner. Meneer en mevrouw Holling zijn zo vriendelijk je een plekje in hun huis aan te bieden. Neem alsjeblieft je bezittingen mee.’

Sally verzamelde alles en hielp Ernie overeind.

‘Alleen jij, liefje. Je broertje krijgt een ander plekje.’

Ze wierp een blik op het echtpaar van middelbare leeftijd, zag hoe de man naar haar keek en ging weer zitten. ‘Ik ga nergens heen zonder Ernie,’ antwoordde ze, ‘en zeker niet met hen.’ Ze keek de man fel aan en hij had tenminste het fatsoen rood te worden en haastig weg te kijken.

‘Uw broertje is moeilijk te plaatsen, juffrouw Turner. Daarom hebben we geregeld dat hij in het plaatselijke weeshuis terecht kan.’

Sally voelde een huivering over haar rug gaan. Ze sprong overeind en ging voor Ernie staan. Ze kon er niet op vertrouwen dat dat mens

hem niet zou grijpen en hem weg zou sleuren. 'Hij is geen wees en hij gaat nergens heen zonder mij.'

De vrouw haalde haar schouders op, draaide zich verontschuldigend om naar het echtpaar en zei luid en vernietigend: 'Daar sta je dan met je goede bedoelingen. Echt, die meisjes uit het East End hebben absoluut geen manieren. Neemt u me alstublieft niet kwalijk.' Ze liep met hen weg.

'Wat is een weeshuis?'

'Daar hoeft u geen zorgen over te maken, jochie.' Sally trok een lelijk gezicht toen ze terugkeerde naar haar stoel en hem dicht tegen zich aan hield. Als dit een voorbeeld was van wat ze hier kon verwachten waren zij en Ernie beter af in Londen. Daar werden ze tenminste door niemand veroordeeld.

Ze vocht tegen de boze tranen en probeerde haar emoties omwille van haar broertje de baas te blijven. Gelukkig was hij te jong om te begrijpen wat er gaande was. Ze keek om zich heen. De meeste kinderen waren inmiddels weg en het zou niet lang duren voor zij als enigen over waren. Het was zuur dat niemand hen wilde hebben, zuur en beschamend. Zoiets was hun nooit eerder gebeurd.

Mevrouw Finch was de keuken binnengekomen, op zoek naar een beetje gezelschap, en had al kletsend verscheidene koppen thee gedronken. Peggy had medelijden met het oude mensje. Mevrouw Finch was tenslotte weduwe en haar zoon was vele jaren eerder naar Canada geëmigreerd en schreef haar zelden, redeneerde ze. Feitelijk was ze helemaal alleen op de wereld. Het kon geen kwaad om een beetje te roddelen onder het werk. Maar mijn hemel, wat kon ze praten.

Peggy had op de klok gekeken en haar bijna midden in een zin onderbroken door haar schort en sjaal af te rukken, haar jas en tas mee te grissen en haastig te vertrekken. Om de zaak nog erger te maken had ze de trolleybus gemist en de oude auto had er langer dan gebruikelijk over gedaan om te starten.

Terwijl het vehikel knarsend en piepend de heuvel naar het station

op reed was ze zich bewust van het verstrijken van de tijd – en van het feit dat ze heel laat was. Ze parkeerde slordig voor het station, sloeg het portier dicht en haastte zich de stationshal in.

Eén blik vertelde haar alles wat ze moest weten en haar hart ging uit naar het magere meisje dat stoicijns naast het tengere, kreupele jongetje zat. Ze waren slecht gekleed en zo te zien half verhongerd, en de jongen had zo'n ingevallen gezichtje dat ze hem het liefst had opgepakt om hem meteen mee naar huis te nemen.

‘Mevrouw Reilly? U bent laat. Ik ben bang dat alleen die twee nog over zijn, en het meisje is een lastpak. Misschien kunt u beter wachten op de volgende trein?’

Peggy rukte haar blik weg van de grote, hazelnootbruine ogen van het meisje en keek de vrouw kil aan. ‘In welk opzicht is ze lastig?’

De vrouw dempte haar stem. ‘Ze heeft geweigerd haar broertje in het weeshuis te laten plaats en de kans afgewezen om bij een heel aardige familie in Havelock Gardens te verblijven.’

Havelock Gardens was een groene straat aan de betere kant van de stad en Peggy had geen enkele illusie over de snobs die daar woonden. Haar zus Doris was een van hen. ‘Havelock Gardens is ook niet alles,’ zei ze met een vernietigende blik, die ze had geperfectioneerd in de jaren dat ze een pension had gerund. ‘En waarom zou dat jochie naar het weeshuis moeten?’

‘Hij is kreupel.’ Ze liet het klinken alsof het besmettelijk was. ‘Daarom is hij nogal moeilijk te plaatsen.’

‘Ik neem ze allebei.’ Peggy trok het oude vossenbontje om haar nek recht.

‘Echt, mevrouw Reilly, denkt u niet...’

‘U niet, in elk geval.’ Peggy’s ogen bliksemde toen ze zich afwendde. Het meisje en haar broertje zaten naar haar te kijken en ze dacht dat ze een spoortje van een glimlach om de mond van het meisje zag toen ze opstond om haar te begroeten.

‘Ik ben Peggy Reilly en ik wil graag dat je bij mij komt logeren. Wat vind je daarvan?’

De glimlach van het meisje vervaagde en haar blik schoot heen en weer tussen Peggy en de vrouw die de leiding had. ‘Ernie ook?’

‘Natuurlijk,’ zei ze vastberaden. ‘Ik heb zelf ook twee jongens en ik weet zeker dat hij zich heel snel thuis zal voelen.’

‘Wat denk je ervan, Ernie? Wil je met deze mevrouw mee?’

Ernie knikte langzaam, maar keek met enige argwaan naar de vos om Peggy’s nek. ‘Dat is een dode vos, hè?’

‘Jazeker,’ zei ze met een warme glimlach. ‘Maar thuis heeft opa Ron een paar echte, levende fretten. En een hond. Zou je die graag willen zien?’

‘Wat zijn fretten?’

Peggy lachte. Dat jochie mocht er dan bleek en half verhongerd uitzien, hij was net zo nieuwsgierig als Bob en Charlie en waarschijnlijk net zo ondeugend, vermoedde ze. ‘Dat is een lang, harig diertje dat niets zo leuk vindt als konijnen achtervolgen in hun hol.’

‘Waarom bijt die vos in zijn staart?’

‘Hou je mond, Ernie.’ Sally wierp Peggy een verontschuldigende blik toe en glimlachte aarzelend toen ze zich voorstelde. ‘Als u zeker weet dat u geen punthoofd krijgt van al die vragen, mevrouw Reilly, zouden we graag met u meegaan.’

‘Dat is dan geregeld.’ Peggy was geen vrouw van halve maatregelen. Ze pakte de koffer en nam Ernie bij de hand. ‘Kom op, Ernie, we gaan naar huis. Eens zien of opa Ron al terug is met die fretten.’

Dit is het eerste boek in de serie Een veilige haven

Eerste druk december 2020

Oorspronkelijke titel *There'll Be Blue Skies*

Oorspronkelijke uitgever Arrow Books

Copyright © 2011 Ellie Dean

The moral right of the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2020 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Yolande Ligterink

Omslagontwerp Baqup

Omslagillustratie jongen © Mark Owen/Trevillion Images; vrouw © Ildiko Neer/Trevillion Images; achtergrond © donsimon/Shutterstock

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 261 5158 3

ISBN e-book 978 90 261 5159 0

ISBN luisterboek 978 90 261 5429 4

NUR 302

www.uitgeverijdefontein.nl

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.